

Bahadır Baruter
FOTOĞRAF • BERGE ARABIAN

Bahadır Baruter, 2014, Mahremiyet

Baruter'den mutsuz aile tabloları

TUĞBA ESEN
ztugbaesen@gmail.com

İki yıl önceki sergisine verdiği başlıkla bize "Senin ailen bir yalan yavrum" diyen Bahadır Baruter, bu kez "Evim evim güzel evim" diyerek, aile ve ev yaşamının pek dillendirilemeyen, tekin-siz, kararlık yönlerini ortaya döküyor. Birçoğumuzun karikatürist kimliğiyle

• **Önceki serginiz 'Senin ailen bir yalan yavrum'da da, ailenin ve ev içinin tekinsiz yönlerini göstermiş-tiniz. Kutsal sayılan aile yapısıyla ne derdiniz var?**
Benim, resimlerimdeki gibi bir aile düzenim yok. Çok yalın, iki kişilik bir aileyiz biz. Hatta, çocuğumuz olmadı için, aile bile sayılmayız. Ben etrafıma gördüğüm ve eleştirmek istediğim şeyleri resmediyorum. Ev, iş, aile,

din, devlet, iktidar... Olduğu gibi kabul edilen herhangi bir tabunun en karanlık, çirkin ve görünmeyen tarafını, yani ayın karanlık yüzünü kurcalamayı seviyorum. Çünkü mutlu, komik, eğlenceli karakterlerin tadını karikatürde yeterince çıkardım. Resimlerimde depresif, melankolik, huzursuz, evhamları ve endişeleri olan insanları konu edinmek istiyorum. Reklamlarda gördüğümüz aileler gü-

tanıldığı, Penguen dergisinin ünlü çizeri Baruter, 30 Nisan'da Galeri x-ist'te açılan ve 24 Mayıs'a kadar sürecek olan sergisinde, rüya ve bilinçaltı sahnelerini andıran dijital resimleriyle, başta aile ve yuva olmak üzere, çeşitli tabloları sorguluyor. İzleyiciye de, birden bire önüne serilen bu üstü örtülü gerçekliklerle yüzleşmek ve durup düşünmek kalıyor.

lüyor, televizyonda ışıltıyorlar. Ben, o fotoğrafın içindeki pis, hastalıklı, travmatik yönleri öne çıkarıp, en alışılmamış haliyle izleyiciye gösteriyorum ki, o da farkına varсын, böylece bildiğimiz gerçekliğin dışına çıkalım.

• **Ailenin karanlık yüzünde neler var?**

Herkes mutlaka bir noktada mutsuzdur; bu, temel önyargım. İnsanlar, korkuları, endişeleri, mutsuzlukları için bir yatıştırıcı arayışındadır. Kadınlar üstlendikleri o anne, eş, ev kadını, çalışan kadın rollerini bir yapaylıkla taşırlar. Keza, babalar ve çocukların da üstlendikleri roller var. Ev ve aile ortamı ise bu kişilerin bir araya gelerek, birbirlerini ite kaka mutsuz ettikleri yer.

• **Ailede neden kadını öne çıkarıyorsunuz?**

Ev, kadın tarafından kurulur, örgütlenir ve yönetilir. Evin ruhunu kadınlar yansıtır. Çocuklar, ikinci planda olan bir çeşit kurban; harcanan, zayıf ruhlar. Evler yetiştirme çiftlikleri, çocuklar da yetiştirilen ürünler. Çocukluk gelip geçici ama annelik baki kalan bir rol.

“
Mutlu, komik, eğlenceli karakterlerin tadını karikatürde yeterince çıkardım. Resimlerimde

depresif, melankolik, huzursuz, evhamları ve endişeleri olan insanları konu edinmek istiyorum.

”

• **Resimleriniz yine de se-yirciye 'iyi bir aile' ihtimali için açık kapı bırakıyor mu?**

Bir umut, ferahlık veya çıkış yolu aramıyorum işlerimde. O zaten her yerde var. Ben karamsar ve melankolik bir kapalılığı seviyorum. Mutlu insanları resmetmek istemiyorum.

• **Üniversitede resim eğitimi almışsınız. Resim çalışmalarınızı bugüne dek hep sürdürdünüz mü?**

Aslında resim yapmıyorum. Bu, yeni başlayan bir süreç. Çağdaş sanat piyasasını, galeri ortamını, sanatçıları, koleksiyonerleri, eleştirmenleri, küratörleri vs. tanımıyorum. Sadece bu galerideki arkadaşlarımı biliyorum, bunun dışında birkaç galeri geziyorum. Fuarlarla yalnızca zamanın ruhunu anlamak için ilgileniyorum. Resimle ilgili eleştirileri yazılarını, analizleri takip etmiyorum. Fakat ayrıntılı bir sanat tarihi kültürüm var. Çağdaş sanatta da, yerelde değil, dünyada olan bitenle ilgiliyim. Türkiye'nin resim ortamını eğreti ve sağlıksız buluyorum. Resim eleştirmenlerinin çok kültürlü ve zeki olmadıklarını düşünüyorum; takip etmediğim halde, önyargıyla yapıyorum bunu. O yüzden etrafına kapalı bir sanatçı denebilir benim için. Köyde yaşayan, —metaforik anlamda— birtakım rüyalar gören, topluma ve onun temel organlarıyla derin meseleleri, sosyal önerileri, eleştirileri olan ve resimlerinde bunları dile getiren biriyim.

• **Karikatürle sanat arasında nasıl bir ilişki var sizce?**

Karikatür sanat değil. Çünkü karikatürde izleyenin ölümleri, yapıt üzerinde baskı kurar. Anlaşılabilirlik, ortak değerlerin veya ortak gündemin kullanılması önemlidir. Resim ise kişiler ve olaylar değil olgular üzerinde türeyen, daha kapsamlı bir alan. Karikatür sanata ilgilidir ama sanat değildir. Resim de mizah kadar derin ve yaratıcı olamayabilir çoğu zaman. Birinde olan diğerinde yoktur. Ben, bunların birleştiği şeyler yapabiliyordum gibi hissediyorum. Bir mizahçı gibi resim yapıyorum. Daha önceleri de bir ressam gibi mizah yapmaya çalışıyordum.

• **Mizahçı gibi resim yapmak nasıl oluyor?**

Bazı temalarım, yargılayıcı, eleştirel ve alternatif bir bakışım var. Ironi üzerine kuruyorum sahnelerimi. Alta yatan kara mizah unsurlarıyla iletişim halindeyim. Slogancı değil ama mesajı olan bir sanatçıyım. Bunların hepsi mizahta var. Mizahta olduğu gibi resimlerimde de insanı ve çevresini, hayatını konu ediyorum. Alaycı, satirik, biraz da anarşist bir tarafım var. Yaptığım resim ve mizah birbirinden kopuk değil; sadece, resimde daha ağır ve kendini ciddiye alan bir tavır var.

• **Sergiyi görenler kendi aile yapılarını veya bazı tabloları sorgulamaya başlar mı?**

Öyle bir iddiam yok ama keşke bunu sağlayabilsem. Üzerine alınmasa bile annesinde, komşusunda, arkadaşının evinde gördükleriyle karşılaştırır mı, bilmiyorum. Önceki sergimde "Senin ailen bir yalan yavrum" diyerek, kötü aile ilişkilerini gözler önüne serdim. Sergiyi gelen, evli, çocuk sahibi insanlar, evlenecek olanlar vs. bana hak verdi. İnsanlar hayatın o mutlu görüntüsünün bir dışısının da olduğunu biliyor çünkü. İnsanlar birkaç yerde rahatlar; kilise, cami, havra gibi ibadet yerlerinde ve müze, galeri gibi sanat mekânlarında. Buralarda onları gerçekliğin yukarısına taşıyıp, kendilerini yukarıdan bakmalarını sağlayan unsurlar var. Sergide de kendini onaylanmış hissediyor, ışığın altındaki kendini görüyor. Ama sonra yaşamına devam ediyor. Kimse kimsenin sanatından ders alarak hayatını değiştirmiyor. Yine de, bence bu aynda kendini gördüğü zaman çok mutlu oluyor. Bu beni de çok mutlu ediyor; şiddet dolu ifadelerimin, isyanımın, inkârımın onaylanmasında anlamına geliyor.